VNEUS Pietarinen Päivi(VNK) 25.06.2018

Viite

Asia
EU-maiden päämiesten epävirallinen työtapaaminen 24.6.2018

Kuudentoista EU-maan päämiehet etsivät 24.6. järjestetyssä epävirallisessa työtapaamisessa keinoja muuttoliikkeen parempaan hallintaan. Keskustelua käytiin sekä ulkoisista toimista, ulkorajavalvonnasta että unionin sisäisistä toimista. Työkokouksessa korostettiin, miten ratkaisun tulee käsittää kaikki nämä ulottuvuudet ja sitä, että kaikki jäsenmaat ovat yhteisesti vastuussa ratkaisun löytämisestä muuttoliikekysymykseen. Ulkoisissa kysymyksissä esille tulivat myös erilaiset järjestelyt lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa. Afrikka –hätärahaston ja Turkki-fasiliteetin riittävän rahoituksen turvaamista painotettiin. Ulkorajavalvonnan kehittämistä pidettiin tärkeänä. Keinoja tulisi kuitenkin tarkastella osana rahoituskehyksistä tehtävää kokonaisratkaisua. Päämiesten epävirallisen työtapaamisen tarkoituksena oli luoda edellytyksiä ensi viikon Eurooppa-neuvoston työlle.

Kuudentoista EU-maan päämiehet etsivät 24.6.2018 järjestetyssä epävirallisessa työtapaamisessa keinoja muuttoliikkeen parempaan hallintaan kesäkuun Eurooppa-neuvoston (28.—29.6.2018) alla. Puheenvuorot keskittyivät pääasiassa kolmen asiakokonaisuuden ympärille. Keskustelussa korostui näkemys, että paljon on jo tehty muuttoliikkeen hallintaan saamiseksi, mutta työtä on tarve edelleen jatkaa.

Ulkoinen ulottuvuus

Keskustelua käytiin muun muassa yhteistyöstä kolmansien maiden kanssa laittoman maahantulon vähentämiseksi sekä palauttamisen ja takaisinoton tehostamiseksi. Erityisenä painotuksena oli taloudellinen tuki muuttoliikeyhteistyölle kolmansien, etenkin Afrikan, maiden kanssa. Yhteistyö meripelastusoperaatioissa sekä tuki UNHCR:n ja IOM:n toimille Pohjois-Afrikassa, erityisesti Libyassa, nousi esille useissa puheenvuoroissa.

Keskeisin teema ulkoisen ulottuvuuden osalta oli riittävän rahoituksen turvaaminen muuttoliiketoimiin kolmansissa maissa. Tältä osin keskustelu painottui erityisesti tarpeeseen kuroa umpeen EU:n Afrikka –hätärahaston tämänhetkinen rahoitusvaje jäsenvaltioiden lisäsitoumuksilla sekä tarve ottaa käyttöön EU-Turkki-fasiliteetin toinen rahoituserä.

Viime aikoina EU:ssa on käyty keskustelua etenkin jäsenvaltioiden vastuusta meripelastetuista. Kesäkuun Eurooppa-neuvoston alla muun muassa komissio on ottanut esille alueellisten maihinnousukeskusten mallin. Tarkoituksena on yhteistyössä muun muassa YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) ja Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön (IOM) kanssa luoda paremmin ennakoitavat puitteet niiden henkilöiden tilanteen käsittelemiseksi, jotka pelastetaan etsintä- ja pelastusoperaatioissa. Tällaisten maihinnousukeskusten olisi tarkoitus mahdollistaa nopea ja turvallinen käsittely, jossa tehdään ero taloudellisista syistä muuttavien ja kansainvälistä suojelua tarvitsevien välillä noudattaen

täysimääräisesti kansainvälistä oikeutta. Malli nousi esille myös päämiesten tapaamisessa. Keskustelun odotetaan jatkuvan.

Tapaamisen yhteydessä eräs jäsenvaltio toi esille oman näkemyksensä, miten EU:n tulisi vastata muuttoliikkeeseen. Lähestymistavan tulisi perustua varsinkin tehostettuun muuttoliikeyhteistyöhön kolmansien maiden kanssa, ulkorajavalvonnan vahvistamiseen ja nykyistä laajempaan jäsenvaltioiden yhteiseen vastuuseen Eurooppaan saapuneista turvapaikanhakijoista.

Ulkorajavalvonta

Puheenvuoroissa painotettiin muun muassa jäsenvaltioiden parempaa tukemista ulkorajavalvonnassa, nykyisten operaatioiden tehostamista sekä Euroopan raja- ja merivartioviraston ja Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston toiminnan vahvistamista.

Komissio on ilmoittanut antavansa syksyllä 2018 ehdotuksen eurooppalaista raja- ja merivartiovirastoa koskevan asetuksen muuttamiseksi. Unionin tulevan rahoituskehyksen (2021—2027) valmistelujen yhteydessä komissio on pitänyt esillä, että Euroopan raja- ja merivartioviraston (Frontex) käyttöön tulisi antaa 10 000 rajavartijan joukko. Kannat yksittäisiin uusin ehdotuksiin muodostetaan myöhemmin erikseen.

Sisäinen ulottuvuus

Tältä osin keskustelussa painotettiin jäsenvaltioiden keskinäistä tukea muuttoliikekysymyksissä. Keskustelua käytiin myös EU:n palautuspolitiikan tehokkuuteen liittyvistä näkökohdista. Takaisinottoon liittyvä yhteistyö kolmansien maiden kanssa nousi useissa puheenvuoroissa esille.

Käydyssä keskustelussa tuotiin esille tarve jatkaa yhteistä eurooppalaista turvapaikkajärjestelmää koskevia neuvotteluja. Eurooppa-neuvosto katsoi lokakuussa 2017, että yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistamiseen liittyen poliittinen yhteisymmärrys tasapainosta vastuun ja solidaarisuuden välillä tulisi saavuttaa kesäkuun 2018 loppuun mennessä. Neuvottelut ovat jatkuneet Bulgarian puheenjohtajakaudella ja vaikeimmaksi kysymykseksi on osoittautunut tasapaino vastuun ja solidaarisuuden välillä. Oikeus- ja sisäasioiden neuvostossa kesäkuun alussa jäsenvaltiot katsoivat, ettei tasapainoa ole vielä saavutettu. Keskustelua on tarkoitus jatkaa kesäkuun Eurooppa-neuvostossa.

Edelleen liikkuminen nousi esille tapaamisessa. Turvapaikanhakijoiden edelleen liikkumisen jäsenvaltioiden välillä on katsottu aiheuttavan vakavan riskin yhteisen turvapaikkajärjestelmän eheydelle. Etenkin eräät jäsenvaltiot ovat vahvasti nostaneet keskusteluun edelleen liikkumista koskevia huolenaiheitaan viime aikoina. Jäsenvaltiot ovat pohtineet rajoittamiseen tarvittavia sisäisiä lainsäädäntö- ja hallinnollisia toimia. Esille on nostettu jäsenvaltioiden välisen entistä tiiviimmän yhteistyön tarve, jotta edelleen liikkuminen voitaisiin estää ja henkilöt palauttaa nopeasti vastuussa olevaan jäsenvaltioon.

LIITTEET

Asiasanat	Eurooppa-neuvosto, muuttoliike
Hoitaa	**SM, VNK**
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SP, STM, TEM, TPK, UM, VM, VTV, YM